

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne.....2021,

kterým se mění zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 243/2020 Sb., o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2 na území České republiky

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna krizového zákona

Čl. I

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 430/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 320/2015 Sb., zákona č. 323/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 205/2017 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 544/2020 Sb., zákona č. 14/2021 Sb., zákona č. 36/2021 Sb. a zákona č. 261/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 29 se doplňuje odstavec 9, který zní:

„(9) Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny strpět omezení podle krizového opatření vydaného na základě § 5 písm. e).“.

2. V § 33 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Příslušník Policie České republiky a strážník obecní policie jsou oprávněni v mezích své působnosti kontrolovat dodržování krizových opatření.“.

3. V § 34 odstavec 3 zní:

„(3) Za přestupek podle odstavce 2 písm. b) lze uložit pokutu do 20 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. a) a b) pokutu do 50 000 Kč, za přestupek podle odstavce 2 písm. a) pokutu do 100 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. c) pokutu do 2 000 000 Kč.“.

4. V § 34a odst. 2 se na konci písmene b) slovo „nebo“ zrušuje, na konci odstavce se tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) nesplní povinnost podle § 29 odst. 9.“.

5. V § 34b se na konci textu doplňují slova „, a přestupků podle § 34a odst. 2 písm. d), které projednává obecní úřad obce s rozšířenou působností.“.

6. Za § 34b se vkládá nový § 34c, který včetně nadpisu zní:

„§ 34c

Příkaz na místě

Příslušník Policie České republiky a strážník obecní policie může příkazem na místě uložit pokutu za přestupek podle § 34 odst. 1 písm. a) nebo § 34a odst. 2 písm. d).“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2 na území České republiky

Čl. II

Zákon č. 243/2020 Sb., o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2 na území České republiky, se mění takto:

1. V názvu zákona se slova „**krizových opatření a**“ zrušují.
2. V § 1 se slova „a krizového zákona“ a slova „krizovými opatřeními a“ zrušují.
3. V § 2 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část:

1. Zhodnocení platného právního stavu

Stávající znění zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“) nedefinuje zcela jasně postupy a oprávnění v oblasti správního trestání právnických a podnikajících fyzických osob za porušení krizových opatření spočívajících v omezení podnikatelské činnosti. Postih za porušení povinností plynoucích z krizových opatření je výslovně upraven pouze u fyzických osob, kterým je povinnost strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu uložena v § 31 odst. 3 písm. c) krizového zákona.

Přestupek fyzické osoby za porušení povinnosti podle § 31 odst. 3 písm. c) krizového zákona je upraven v § 34 odst. 1 písm. a) tohoto zákona, přičemž podle odst. 3 daného ustanovení lze fyzické osobě uložit sankci v maximální výši 20 000 Kč.

Kontrola krizových opatření, resp. kontrola dodržování krizového zákona a předpisů vydaných k jeho provedení, je v obecné rovině vymezena v § 33 tohoto zákona. Zvláštní působnost Policie ČR a obecní policie pro dohled nad dodržováním krizových opatření v souvislosti s pandemií COVID stanoví zákon č. 243/2020 Sb., o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS CoV-2 na území České republiky.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Současná právní úprava je dostatečná v případě ohrožení způsobeného přírodními silami, nicméně situace související s pandemií onemocnění COVID-19 dokládá, že současný krizový zákon dostatečně nereflektuje veškeré aspekty související s vymáháním a dohledem nad dodržováním krizových opatření, které mají za cíl efektivně řešit krizovou situaci. Absenci povinnosti strpět některá uložená omezení podnikatelské činnosti u právnických osob a podnikajících fyzických osob lze považovat za jednu z nejvýznamnějších překážek vymáhání dodržování povinností uložených krizovými opatřeními, a to nejen v oblasti krizových stavů souvisejících s ochranou zdraví. Současná zkušenost s řešením krizového stavu při pandemii COVID-19 ovšem ukázala, že krizový zákon vyžaduje v tomto ohledu provedení systémových trvalých změn, a to i s ohledem možné budoucí řešení jiných než zdravotních krizových situací (energetika, přírodní katastrofy), kdy bude nutné, aby stát disponoval i v oblasti krizových stavů nástroji pro regulaci činnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob a zejména k jejich vymáhání.

Pokud tyto subjekty nedodržují uložené povinnosti, není ve stávající právní úpravě zákonný podklad pro uložení sankce, což významným a zásadním způsobem komplikuje výkon krizových opatření a má zcela stěžejní vliv na řešení krizové situace. Konkrétně lze ze zkušenosti s řešením pandemie COVID 19 poukázat zejména na nedodržování omezení či zákazu v provozovnách stravovacích služeb, především v restauracích či barech, kde i přes vládou uložená omezení či zákazy přítomnosti veřejnosti v určitých časech (nebo zcela)

docházelo ke kumulaci většího počtu osob, prodeji alkoholických nápojů a k dalším významným porušováním stanovených povinností.

Výše popsaná absence konkrétní právní úpravy správního trestání s sebou nese nejen rizika nezvládnutí respektive podstatného ztížení řešení konkrétní krizové situace, ale vyvolává zásadní nerovné postavení mezi podnikajícími subjekty v tom smyslu, že významně znevýhodňuje subjekty, které i přes absenci sankce, uložené povinnosti dodržují. V této souvislosti lze zmínit, že postih právnických osob a podnikajících fyzických osob za porušení povinností stanovených opatřeními k řešení méně závažných mimořádných situací obsahují i jiné právní předpisy, například zákon o ochraně veřejného zdraví nebo zákon o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů. Návrh tak má za cíl narovnat i tuto disproporci v oblasti správního trestání při závažných událostech.

Návrh dále zohledňuje to, že stávající výše pokuty u fyzických osob nebyla nikterak upravena od doby účinnosti krizového zákona. S ohledem na obecné zvýšení pokut za přestupková jednání i v jiných zákonech, navrhujeme zvýšení pokuty na 50 tis. Kč.

Z hlediska konkretizace dohledu nad dodržováním krizových opatření je nově konkretizována i působnost Policie ČR a obecní policie. Z hlediska lepší systemizace právních předpisů je pak stanovena obecná pravomoc těchto složek řešit porušení povinností u fyzických i právnických osob a podnikajících fyzických osob příkazem na místě. V této souvislosti je navržena příslušná změna i zákona č. 243/2020 Sb.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předložený návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, a výsledky konzultací s orgány Evropské unie

Předložený návrh je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána. Ve vztahu k návrhu jde především o Všeobecnou deklaraci lidských práv a Úmluvu o ochraně lidských práv a svobod.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Nepředpokládá se navýšení hospodářského nebo finančního dosahu navrhované právní úpravy, neboť návrhem nedochází k rozšíření kompetencí ve vztahu k omezení základních lidských práv ze strany veřejné správy.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh nepředpokládá oproti současnému stavu zvýšení možnosti zásahu veřejné správy do ochrany soukromí či ochrany osobních údajů. V dané oblasti tak návrh odpovídá současné právní úpravě krizového zákona.

8. Zhodnocení korupčních rizik a rovnosti příležitostí a postavení mužů a žen

Návrh nevytváří korupční rizika, ani nemá žádné dopady ve vztahu k rovnosti příležitostí a postavení mužů a žen, protože neupravuje žádné oblasti vztahů odlišně pro muže a ženy.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh posiluje kontrolní mechanismy dodržování krizových opatření potřebných pro zvládnutí krizové situace, čímž vede k lepšímu zajištění bezpečnosti České republiky. Předložený návrh nemá negativní dopad na obranu státu.

II. Zvláštní část:

K části první - změna krizového zákona

K bodu 1 (§ 29 odst. 9):

Jedná se o jasné vymezení povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob v taxativně vymezených případech strpět omezení a zákazy vyplývající z krizového opatření.

K bodu 2 (§ 33 odst. 5):

V návaznosti na návrh znění § 34c je do krizového zákona výslovně zakotveno oprávnění příslušníka Policie České republiky a strážníka obecní policie v mezích své kompetence kontrolovat dodržování opatření podle krizového zákona.

K bodu 3 (§ 34 odst. 3):

Navrhuje se úprava maximální výše pokuty u určených přestupků. Jedná se o narovnání stavu správního trestání (odstrašující funkce) v podobě finančního postihu k přestupku fyzické osoby, kdy reálně od roku 2000 nedošlo k úpravě možného finančního postihu.

K bodu 4 (§ 34a odst. 2):

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s doplněním § 29 o odstavec 9.

K bodu 5 (§ 34b):

Stanovuje se věcná příslušnost k projednání přestupku podle § 34a odst. 2 písm. d).

K bodu 6 (§ 34c):

V ustanovení je založeno oprávnění příslušníku Policie České republiky a strážníkovi obecní policie příkazem na místě uložit pokutu za některé přestupky podle krizového zákona.

K části druhé - změna zákona č. 243/2020 Sb.

K bodům 1 až 3:

V souvislosti s návrhem úpravy § 34c se odstraňuje duplicita právní úpravy v zákoně č. 243/2020 Sb.

K části třetí - účinnost

S ohledem na aktuálnost dané problematiky se navrhuje nabytí účinnosti zákona dnem následujícím po dni vyhlášení.

V Praze dne 25. října 2021

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:

Jan Hamáček v. r.